

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 30 stycznia 1974 r.

**w sprawie ustalania prawa do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz ich rodzin
i w sprawie wypłaty świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia.**

Na podstawie art. 35 ust. 1 i art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 69, poz. 436) oraz art. 12 ust. 4, art. 13 ust. 3, art. 50 ust. 1, art. 59 i art. 71 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1973 r. Nr 23, poz. 137) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Właściwość organów i wszczęcie postępowania.

§ 1. 1. Organem właściwym do ustalania prawa do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Służby Wię-

ziennej i ich rodzin oraz do wydawania decyzji w tych sprawach jest Centralny Zarząd Zakładów Karnych Ministerstwa Sprawiedliwości, zwany dalej „organem emerytalnym”.

2. Organami właściwymi do przyjmowania wniosków lub do składania wniosków z urzędu oraz do kompletowania dokumentów w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego osób, o których mowa w ust. 1, są:

- 1) organy kadrowe wojewódzkich zarządów zakładów karnych — w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w tych zarządach oraz w zakładach karnych, aresztach śledczych i ośrodkach przystosowania społecznego położonych na terenie danego województwa,

- 2) organy kadrowe ośrodków szkolenia Służby Więziennej — w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w tych ośrodkach,
- 3) organ kadrowy Centralnego Zarządu Zakładów Karnych — w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w tym Zarządzie oraz w stosunku do pozostałych funkcjonariuszy nie wymienionych w pkt 1 i 2.

§ 2. 1. Organ kadrowy składa z urzędu wniosek w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego:

- 1) w razie zwolnienia ze służby więziennej funkcjonariusza, który:
 - a) ma co najmniej 15 lat służby więziennej albo
 - b) orzeczeniem komisji lekarskiej służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych został uznany za niezdolnego do służby więziennej i zaliczony do jednej z grup inwalidów,
- 2) w razie śmierci funkcjonariusza w czasie pełnienia służby więziennej, jeżeli pozostał po nim małżonek lub dziecko albo inny członek rodziny uprawniony do renty rodzinnej,
- 3) w innych przypadkach, jeżeli organ ten posiada niezbędne dane do złożenia wniosku, a w szczególności w razie śmierci emeryta lub rencisty, który pobierał dodatek rodzinny do emerytury lub renty.

2. W innych okolicznościach niż wymienione w ust. 1 postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczynają się na wniosek zainteresowanego lub jego pełnomocnika.

§ 3. 1. Osoba zainteresowana może działać przez pełnomocnika, jeżeli charakter czynności nie wymaga jej osobistego działania.

2. Pełnomocnikiem zainteresowanego może być osoba, która ma zdolność do czynności prawnych.

3. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub zgłoszone ustnie do protokołu.

4. Nie jest wymagane pełnomocnictwo przy zasięgnięciu informacji o sposobie załatwienia sprawy, jeżeli o informację występuje członek najbliższej rodziny lub inna osoba bliska.

§ 4. 1. Wniosek o ustalenie prawa do zaopatrzenia emerytalnego powinien być zgłoszony na piśmie lub ustnie do protokołu w organie kadrowym.

2. Wniosek powinien w szczególności zawierać:

- 1) imię, nazwisko, datę urodzenia i miejsce zamieszkania zainteresowanego,
- 2) wskazanie, o jaki rodzaj świadczeń ubiega się zainteresowany (emerytura, renta inwalidzka, renta rodzinna, dodatek do emerytury lub renty itp.),
- 3) podpis zainteresowanego lub jego pełnomocnika.

§ 5. 1. Za datę zgłoszenia wniosku uważa się datę wpływu pisemnego wniosku do organu kadrowego albo datę ustnego zgłoszenia wniosku do tego organu.

2. Jeżeli wniosek zostanie zgłoszony do niewłaściwego organu Służby Więziennej, organ ten jest obowiązany niezwłocznie przesłać wniosek do właściwego organu kadrowego.

3. Za datę zgłoszenia wniosku uważa się również datę zgłoszenia wniosku do organów innych niż określone w ust. 1, jeżeli do właściwości tych organów należą sprawy świadczeń emerytalnych.

§ 6. 1. Organ kadrowy jest obowiązany zebrać dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości i przestać w ciągu 7 dni po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby do organu emerytalnego.

2. Zebraniu i przesłaniu podlegają w szczególności.

- 1) odpis przebiegu służby z akt osobowych funkcjonariusza,
- 2) dokumenty uzasadniające zaliczenie niektórych okresów służby w wyższym wymiarze,
- 3) znajdujące się w aktach osobowych funkcjonariusza dokumenty stwierdzające okresy zatrudnienia i okresy zaliczalne do wysługi emerytalnej oraz odpisy z innych niezbędnych dokumentów (np. z wyciągów akt stanu cywilnego, z dokumentu stwierdzającego nadanie orderu),
- 4) zaświadczenie stwierdzające wysokość uposażenia funkcjonariusza oraz wysokość równowartości należnych mu świadczeń w naturze,
- 5) w razie śmierci funkcjonariusza — informacje o stanie rodzinnym funkcjonariusza z wykazaniem imion, nazwisk, dat urodzenia oraz miejsc zamieszkania żony (męża) i dzieci, jak również innych członków rodziny (wnuków, rodzeństwa, rodziców), którzy pozostawali na utrzymaniu funkcjonariusza.

3. Jeżeli do ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości niezbędne są dokumenty, których nie posiada organ kadrowy, organ ten wzywa zainteresowanego do przedstawienia tych dokumentów.

§ 7. 1. Okresy służby więziennej zalicza się do wysługi emerytalnej na podstawie odpisu przebiegu służby z akt osobowych funkcjonariusza.

2. Okresy służby wojskowej w Ludowym Wojsku Polskim zalicza się do wysługi emerytalnej na podstawie zaświadczeń organów wojskowych.

3. Okresy służby wojskowej nie wymienione w ust. 2, okresy pobytu w niewoli lub w obozach dla żołnierzy internowanych oraz okresy pobytu w obozach pracy przymusowej mogą być udokumentowane także zeznaniami dwóch świadków, jeżeli nie ma możliwości uzyskania dowodów pisemnych lub gdy istnieją tylko częściowe dowody pisemne.

4. Okresy zatrudnienia zalicza się do wysługi emerytalnej na podstawie zaświadczenia zakładu pracy albo legitymacji ubezpieczeniowej.

5. Okresy zatrudnienia mogą być udokumentowane zeznaniami świadków tylko w przypadku, gdy zainteresowany w sposób niewątpliwy udowodni, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu, zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia wskutek działań wojennych lub klęsk żywiołowych, a legitymacji ubezpieczeniowej — z powodu jej zagubienia lub zniszczenia.

6. Inne okresy podlegające zaliczeniu do wysługi emerytalnej mogą być udokumentowane tylko zaświadczeniami właściwych organów administracji państwowej albo organizacji politycznych lub społecznych.

§ 8. 1. Dokumenty dotyczące zatrudnienia i zarobków oraz pisemne zeznania świadków powinny być składane w oryginale. Inne dokumenty mogą być składane także w odpisach notarialnie uwierzytelnionych.

2. Legitymacja ubezpieczeniowa, zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach oraz pisemne zeznania świadków nie podlegają zwrotowi. Zwrot innych dowodów następuje na żądanie zainteresowanego po uprzednim sporządzeniu odpowiedniej notatki.

§ 9. 1. Świadkowie składają zeznania w formie pisemnej. Zeznanie może być złożone także ustnie do protokołu w organie kadrowym.

2. Zeznanie powinno zawierać:

- 1) dane personalne zeznającego, a mianowicie: imię i nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, wykonywany zawód, nazwę i adres zakładu pracy, numer pobieranej emerytury lub renty,
- 2) stwierdzenie świadomości odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań,
- 3) stwierdzenie, czy i jaki stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa łączy świadka z zainteresowanym,
- 4) stwierdzenie, w jakim celu składane jest zeznanie,
- 5) dane dotyczące okoliczności objętych zeznaniami, a w szczególności: kiedy i w jakiej jednostce zainteresowany odbywał służbę wojskową, w jakim okresie i w którym obozie przebywał w niewoli (obozie dla internowanych, obozie pracy przymusowej), gdzie i w jakich okresach oraz w jakim charakterze był zatrudniony, czy zatrudnienie było wykonywane w pełnym wymiarze godzin, ciągle, dorywczo lub sezonowo, ile dni trwało w tygodniu, ile miesięcy w roku,
- 6) stwierdzenie, skąd świadkowi znane są okoliczności objęte zeznaniem; jeżeli był współpracownikiem zainteresowanego, czy posiada dowody własnej pracy w tym okresie,
- 7) własnoręczny podpis świadka.

3. Własnoręczność podpisu świadka w razie nadesłania zeznań pisemnych powinna być potwierdzona przez notariusza lub przez naczelnika gminy (naczelnika miasta nie stanowiącego powiatu) albo przez uspołeczniony zakład pracy zatrudniający świadka lub zainteresowanego; jeżeli świadkiem jest funkcjonariusz, własnoręczność jego podpisu może być potwierdzona w jednostce, w której pełni służbę.

§ 10. 1. Na okoliczności, których potwierdzenie dokumentami nie jest wymagane, zainteresowany składa oświadczenia pisemne.

2. Oświadczenie zainteresowanego powinno zawierać stwierdzenie świadomości odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego zeznania oraz podpis zainteresowanego.

§ 11. Zaginięcie funkcjonariusza oraz związek tego zaginięcia ze służbą więzienną stwierdza właściwy przełożony w decyzji personalnej.

§ 12. 1. Jeżeli ustalenie prawa do świadczeń jest uzależnione od inwalidztwa funkcjonariusza (emeryta), który nie posiada jeszcze orzeczenia o inwalidztwie, organ kadrowy lub emerytalny kieruje go do właściwej komisji lekarskiej służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

2. W razie złożenia wniosku o ustalenie prawa członków rodziny do zaopatrzenia po zmarłym emerycie lub renciście organ emerytalny zwraca się do właściwej komisji lekarskiej służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o ustalenie, czy śmierć emeryta lub rencisty pozostaje w związku ze służbą więzienną.

3. Jeżeli warunkiem ustalenia prawa do świadczeń jest uznanie za inwalidę osoby nie będącej emerytem lub rencistą z tytułu służby więziennej, organ kadrowy lub emerytalny na wniosek osoby zainteresowanej zwraca się do właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o skierowanie wskazanej we wniosku osoby do komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia w celu wydania orzeczenia w sprawie inwalidztwa, dołączając zaświadczenie o stanie zdrowia tej osoby.

Rozdział 2

Ustalenie prawa do świadczeń.

§ 13. 1. Organ emerytalny bada i ocenia całością sprawy na podstawie dowodów z dokumentów, zeznań świadków oraz oświadczeń zainteresowanego.

2. W razie rozbieżności między dowodami albo w razie wątpliwości lub podejrzeń co do zgodności dowodów ze stanem faktycznym, ich wiarygodności lub autentyczności, organ emerytalny przeprowadza postępowanie wyjaśniające.

3. Jeżeli dowody zatrudnienia nasuwają wątpliwości co do ich wiarygodności, a organ emerytalny uzyskał dokumentację ubezpieczeniową, dowodem wiążącym jest ta dokumentacja.

§ 14. Decyzje w sprawach świadczeń organ emerytalny wydaje na piśmie nie później niż w ciągu 14 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

§ 15. 1. Decyzja w sprawie zaopatrzenia emerytalnego powinna zawierać oznaczenie organu emerytalnego, wskazywać osobę, której dotyczy, i rodzaj świadczeń oraz przepisy prawne, na których jest oparta, oraz zawierać pouczenie o środkach prawnych.

2. Decyzja o ustaleniu prawa do świadczeń powinna również określać wysokość świadczeń pieniężnych, sposób ich obliczenia i datę rozpoczęcia wypłaty oraz pouczenie, o jakich okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość zainteresowany jest obowiązany zawiadomić organ emerytalny.

3. Decyzja, w której stwierdzono brak prawa do świadczeń, powinna zawierać faktyczne i prawne uzasadnienie. Uzasadnienie takie powinna zawierać również decyzja o ustaleniu prawa do świadczeń, jeżeli organ emerytalny nie uwzględnił w wysłudze emerytalnej niektórych okresów podanych przez zainteresowanego, ustalił brak prawa do niektórych świadczeń albo wysokość przysługujących świadczeń pieniężnych ustalił w niższej kwocie, niż to wynikało z wniosku zainteresowanego.

§ 16. 1. W razie wydania decyzji, w której stwierdzono brak prawa do świadczeń, organ emerytalny powinien równocześnie pouczyć zainteresowanego o możliwości ubiegania się o ustalenie prawa do zaopatrzenia przewidzianego w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub w innych przepisach, jeżeli z zebranych dokumentów wynika, że spełnia on warunki do uzyskania takiego zaopatrzenia.

2. W przypadku określonym w ust. 1, po uprawomocnieniu się wydanej decyzji, organ emerytalny przekazuje odpowiednie dokumenty właściwemu organowi rentowemu na wniosek tego organu lub na wniosek zainteresowanego. Dokumenty złożone przez zainteresowanego zwraca się mu na jego wniosek.

§ 17. 1. W razie nabycia przez zainteresowanego prawa do emerytury i do renty inwalidzkiej organ emerytalny ustala wysokość świadczeń pieniężnych przysługujących z obydwu tytułów.

2. Zainteresowany może w każdym czasie dokonać wyboru jednego z przysługujących mu świadczeń. Organ emerytalny zarządza wypłatę świadczeń pieniężnych przysługujących w kwocie wyższej, jeżeli zainteresowany nie dokonał wyboru świadczeń.

§ 18. Jeżeli zainteresowany nie przedstawił dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń lub do ustalenia wysokości świadczeń pieniężnych, a był obowiązany do przedstawienia tych dowodów, albo nie zgłosił się w wyznaczonym terminie na badanie przez komisję lekarską lub na dodatkowe (specjalistyczne) badania zarządzone przez tę komisję, organ emerytalny wzywa go pismem za zwrotnym poświadczeniem odbioru do przedstawienia tych dowodów w ciągu 3 miesięcy od daty doręczenia pisma lub do zgłoszenia się na badanie w nowym terminie, pod rygorem wydania decyzji na podstawie posiadanych dowodów.

§ 19. 1. Jeżeli prawo do świadczeń zostało ustalone, ale organ emerytalny nie uzyskał od właściwych organów dowodów niezbędnych do ustalenia wysokości świadczeń pieniężnych, przysądza się osobie uprawnionej zaliczkę w wysokości zbliżonej do wysokości przysługujących świadczeń.

2. Ostateczną decyzję ustalającą wysokość świadczeń organ emerytalny wydaje po uzyskaniu niezbędnych dowodów.

§ 20. 1. Przy obliczaniu wysługi emerytalnej dodaje się poszczególne okresy obejmujące lata, miesiące i dni. Okresy niepełnych miesięcy oblicza się w dniach. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 30 dni kalendarzowych. Sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za 1 rok.

2. Jeżeli w zaświadczeniu stwierdzającym okresy zatrudnienia podane są dniówki robocze, a nie okresy zatrudnienia, sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 25 dni roboczych.

3. Jeżeli z dowodów wynika tylko miesiąc rozpoczęcia lub zakończenia zatrudnienia (okresu równorzędnego lub zaliczalnego), przyjmuje się za początek lub koniec tego okresu piętnasty dzień miesiąca.

§ 21. Jeżeli po obliczeniu wysokości świadczeń pieniężnych przypadających do wypłaty końcówka w groszach, zaokrągla się ją w górę do pełnego złotego, gdy końcówka wynosi co najmniej 50 gr, a w dół — gdy końcówka wynosi mniej. Zaokrąglenie dotyczy tylko ogólnej kwoty przypadającej do wypłaty. Nie podlegają natomiast zaokrągleniu poszczególne składniki tej kwoty.

§ 22. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego umarza się, jeżeli osoba zainteresowana zmarła przed wydaniem decyzji, a w dokumentach posiadanych przez organ emerytalny brak jest danych o osobach uprawnionych do dalszego prowadzenia nieukończonego postępowania.

§ 23. 1. Organ kadrowy wydaje emerytom i rencistom na podstawie decyzji organu emerytalnego legitymacje, stwierdzające posiadanie uprawnień do bezpłatnej pomocy leczniczej w zakładach służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz uprawnień do mieszkania służbowego.

2. Członkom rodzin uprawnionym do renty rodzinnej, którym przysługuje prawo do mieszkania służbowego, organ kadrowy wydaje odpowiednie zaświadczenie stwierdzające posiadanie tego prawa.

3. Członkom rodzin emerytów lub rencistów oraz członkom rodzin po zmarłych funkcjonariuszach, emerytach albo rencistach, uprawnionym do bezpłatnej pomocy leczniczej w zakładach służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydaje się dokumenty stwierdzające te uprawnienia, według zasad określonych odrębnymi przepisami.

Rozdział 3

Ograniczanie wypłaty emerytur i rent inwalidzkich.

§ 24. 1. Ograniczenia wypłaty emerytury, przewidzianego w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1973 r. Nr 23, poz. 137), zwanej dalej „ustawą”, nie stosuje się, jeżeli emeryt, który nie ukończył 55 lat życia (kobieta — 50 lat).

- 1) wykonuje pracę zarobkową albo
- 2) pełni funkcje obywatelskie lub społeczne

2. Za pracę zarobkową uważa się:

- 1) wykonywanie pracy nakładczej, jeżeli osoba wykonująca tę pracę jest uważana za pracownika w rozumieniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 2) wykonywanie przez okres nie krótszy niż 9 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy prac, z których tytułu osiąga dochód podlegający przepisom o podatku od wynagrodzeń (np. sprzedawcy agencji, inkasenci, pośrednicy ubezpieczeniowi),
- 3) prowadzenie zakładu rzemieślniczego lub usługowego,
- 4) wykonywanie zawodu w spółdzielczych i prywatnych przychodniach lekarskich i lekarsko-dentystycznych,
- 5) wykonywanie przez adwokata zawodu w zespole adwokackim,
- 6) członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej,
- 7) prowadzenie gospodarstwa rolnego lub hodowlanego.

3. Za pełnienie funkcji obywatelskich lub społecznych uważa się

- 1) sprawowanie mandatu w organach przedstawicielskich władzy państwowej,
- 2) pełnienie funkcji z wyboru w organach
 - a) partii i stronnictw politycznych,
 - b) związków zawodowych,
 - c) stowarzyszeń wyższej użyteczności,
 - d) organizacji społeczno-politycznych.

§ 25. Ograniczenia wypłaty emerytury nie stosuje się także do emerytów, którzy są członkami Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej i wykonują powierzone im zadania, określone w przepisach o Ochotniczej Rezerwie Milicji Obywatelskiej.

§ 26. Ograniczenia wypłaty emerytury nie stosuje się również do emerytów, w następujących przypadkach.

- 1) w ciągu 12 miesięcy od dnia zwolnienia ze służby więziennej,
- 2) w okresie od dnia zgłoszenia przez emeryta w ustalonym terminie wniosku o skierowanie do pracy na podstawie przepisów w sprawie kierowania do pracy funkcjonariuszy zwolnionych ze służby — do końca miesiąca kalendarzowego, w którym powinien podjąć zatrudnienie stosownie do skierowania,
- 3) na podstawie decyzji — odpowiednio — naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia Centralnego Zarządu Zakładów Karnych Ministerstwa Sprawiedliwości, naczelnika wojewódzkiego zarządu zakładów karnych lub komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej — w razie stwierdzenia niemożności zapewnienia emerytowi odpowiedniej pracy zarobkowej w miejscu jego zamieszkania lub w miejscowości pobliskiej albo w razie pełnienia przez emeryta funkcji: członka kolegium do spraw wykroczeń, członka komisji pojednawczej lub członka sądu społecznego, ławnika sądu powszechnego, opiekuna społecznego bądź kuratora,
- 4) w okresie odbywania studiów lub pobierania nauki przez emeryta, przez czas przewidziany regulaminem szkoły dla ukończenia studiów (nauki),
- 5) w okresie odbywania przez emeryta nauki w szkołach partyjnych,
- 6) w okresie 3 miesięcy po przeniesieniu się emeryta na pobyt stały (zamieszkanie) do innej miejscowości,
- 7) w okresie sprawowania przez emeryta stałej opieki nad dzieckiem w wieku do lat 18 (własnym, przysposobionym, pasierbem, obcym wziętym na utrzymanie i wychowanie) albo nad członkiem rodziny (inną bliską osobą) zaliczonym do I grupy inwalidów lub wymagającym stałej opieki z powodu choroby, jeżeli opieki tej nie może sprawować inny członek rodziny wspólnie zamieszkały,
- 8) w okresie niezdolności emeryta do pracy z powodu choroby stwierdzonej zaświadczeniem leczniczego zakładu służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych lub lekarza tej służby zdrowia.

§ 27. Zmniejszenia emerytury przewidzianego w art. 13 ust. 1 ustawy nie powodują następujące zarobki lub dochody:

- 1) wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji biegłego, rzeczoznawcy lub tłumacza przysięgłego w postępowaniu sądowym lub przed innymi organami państwowymi,
- 2) dochody z tytułu honorariów autorskich lub z tytułu dokonanych wynalazków albo wykonanych wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich, realizowanych w gospodarce społecznej,
- 3) wynagrodzenia za udział w pracach lub w posiedzeniach komisji,
- 4) stypendia przyznawane na czas studiów (nauki) oraz stypendia naukowe w kraju,
- 5) dochody podlegające podatkowi od wynagrodzeń z tytułu prac wykonywanych na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło albo umowy agencyjnej, jeżeli nie przekraczają 750 zł miesięcznie,
- 6) kwoty do 1.500 zł miesięcznie z tytułu wynagrodzenia za pracę zarobkową określoną w § 24 ust. 2,
- 7) wygrane loteryjne i losowe,
- 8) spadki i darowizny,
- 9) dochody ze sprzedaży własnych nieruchomości.

§ 28. 1. Przy stosowaniu zmniejszenia emerytury przewidzianego w art. 13 ust. 1 ustawy bierze się pod uwagę:

- 1) w razie osiągania zarobków z tytułu zatrudnienia — łączny zarobek w gotówce i w naturze, stanowiący podstawę wymiaru emerytury lub renty według przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, po potrąceniu podatków od wynagrodzeń i wyrównawczego oraz składki na cele emerytalne,
- 2) w razie osiągania dochodu z innych źródeł podlegającego podatkowi:
 - a) od wynagrodzeń i wyrównawczemu — dochód po potrąceniu tych podatków i kosztów uzyskania tego dochodu obliczony w stosunku miesięcznym,
 - b) obrotowemu i dochodowemu lub tylko dochodowemu — dochód ustalony dla wymiaru podatku dochodowego, niezależnie od zwolnień podatkowych, obliczony w stosunku miesięcznym,
 - c) gruntowemu — roczny przychód szacunkowy podzielony przez 12.

2. Jeżeli emeryt posiada dochody z kilku źródeł określonych w ust. 1, dochody te zlicza się.

§ 29. 1. Jeżeli emeryt osiąga zarobek z tytułu zatrudnienia (§ 28 ust. 1 pkt 1), za podstawę zmniejszenia emerytury przyjmuje się przeciętny zarobek osiągnięty w ciągu 3 pierwszych miesięcy kalendarzowych zatrudnienia.

2. Obliczone w sposób określony w ust. 1 zmniejszenie emerytury stosuje się do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym emeryt podjął zatrudnienie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również przy obliczaniu zmniejszenia emerytury należnej osobom osiągniętym dochód z innych źródeł niż zatrudnienie, podlegający podatkowi od wynagrodzeń i podatkowi wyrównawczemu (§ 28 ust. 1 pkt 2 lit. a).

4. Jeżeli emeryt uzyskał dochód podlegający opodatkowaniu podatkami wymienionymi w § 28 ust. 1 pkt 2 lit. b) lub c), za podstawę zmniejszenia emerytury przyjmuje się przeciętny miesięczny dochód z roku kalendarzowego, w którym emeryt uzyskał ten dochód. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

5. Za podstawę obliczenia zmniejszenia emerytury na okres każdego dalszego roku kalendarzowego przyjmuje się przeciętny zarobek lub dochód z roku poprzedniego.

§ 30. 1. Emeryturę zmniejszoną w myśl zasad określonych w § 29 wypłaca się w ustalonej w ten sposób wysokości od najbliższego terminu wypłaty przypadającego po wydaniu decyzji w sprawie jej zmniejszenia.

2. Jeżeli w okresie poprzedzającym wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, emeryt pobierał emeryturę w wysokości niższej niż ustalona w tej decyzji, przysługuje mu wyrównanie, jednakże za okres nie dłuższy niż od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana.

§ 31. Jeżeli w okresie, na który ustalono emeryturę zmniejszoną stosownie do § 29, emeryt nie osiąga już zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł powodujących to zmniejszenie (rozwiązał umowę o pracę, wystąpił ze spółdzielni pracy, zaprzestał prowadzenia zakładu rzemieślniczego itp.), wysokość emerytury przypadającej do wypłaty ustala się na początek miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym emeryt utracił ten zarobek lub dochód.

§ 32. Przepisy § 27—31 stosuje się odpowiednio do zmniejszenia stosownie do art. 21 ustawy renty inwalidzkiej renciście zaliczonemu do III grupy inwalidów.

§ 33. Osobom pobierającym w dniu wejścia w życie rozporządzenia renty za wysługę lat lub renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa III grupy nie pozostającego w związku ze służbą więzienną, które osiągają zarobek z tytułu zatrudnienia lub dochód z innych źródeł powodujący zmniejszenie emerytury lub renty, wysokość przypadających do wypłaty emerytur lub rent ustala się na okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 1973 r. przy uwzględnieniu przeciętnego miesięcznego zarobku lub dochodu uzyskanego w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 1972 r.

Rozdział 4

Wypłata świadczeń pieniężnych.

§ 34. Emerytury, renty inwalidzkie i renty rodzinne oraz dodatki do emerytur i rent wypłaca się w okresach miesięcznych, w pierwszym dniu każdego miesiąca.

§ 35. Emeryturę, rentę inwalidzką oraz rentę rodzinną, do której uprawniona jest tylko jedna osoba, wypłaca się osobie uprawnionej.

§ 36. 1. Rentę rodzinną, do której uprawnionych jest więcej niż jedna osoba, wypłaca się w całości:

- 1) małżonkowi zmarłego, jeżeli do tej renty uprawniony jest małżonek łącznie z dziećmi, rodzeństwem i wnukami zmarłego,
- 2) jednemu z rodziców zmarłego, jeżeli do tej renty uprawnieni są sami rodzice albo rodzice łącznie z dziećmi, rodzeństwem i wnukami zmarłego.

2. Podziału renty rodzinnej na równe części między członków rodziny uprawnionych do tej renty dokonuje się, jeżeli:

- 1) uprawnionymi do renty są małżonek oraz dzieci, wnuki lub rodzeństwo, a małżonek nie sprawuje nad nimi wszystkimi opieką,
- 2) uprawnionymi do renty rodzinnej oprócz małżonka oraz dzieci, wnuków lub rodzeństwa są również rodzice zmarłego albo małżonek rozwiedziony,
- 3) pełnoletni członek rodziny zażąda wypłaty przysługującej mu części renty rodzinnej do swoich rąk,
- 4) zachodzi konieczność dokonania podziału renty w innym przypadku (np. jeżeli jedna z osób uprawnionych do renty rodzinnej przebywa w domu rencisty lub w innym zakładzie pomocy społecznej).

3. Podziałowi na równe części podlegają te składniki renty rodzinnej oraz te dodatki do renty, które według jednakowych zasad przysługują wszystkim uprawnionym. Łączną kwotę dodatków rodzinnych dzieli się na równe części między osoby uprawnione do tych dodatków.

4. Składniki renty rodzinnej i dodatki do tej renty przysługujące tylko niektórym członkom rodziny wypłaca się osobom, którym one przysługują.

5. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przy wypłacaniu świadczeń pieniężnych należnych członkom rodziny pozostałym po osobie, która zmarła po zgłoszeniu wniosku o te świadczenia, a przed ustaleniem prawa do nich.

§ 37. 1. Jeżeli dla osoby uprawnionej do emerytury lub renty ustanowiono opiekuna albo kuratora, emeryturę lub rentę wypłaca się do rąk tego opiekuna albo kuratora.

2. Jeżeli z akt sprawy wynika konieczność ustanowienia dla osoby uprawnionej do emerytury lub renty opiekuna albo kuratora, do czasu jego ustanowienia świadczenia te wypłaca się do rąk osoby pełniącej faktyczną opiekę, wskazanej przez biuro urzędu gminy albo przez właściwy terenowy organ administracji państwowej.

3. Osoba pełniąca faktyczną opiekę nad osobą uprawnioną do emerytury lub renty powinna przedstawić na wezwanie organu emerytalnego, najpóźniej w ciągu 12 miesięcy, postanowienie sądu o ustanowieniu opiekuna lub kuratora. W razie nieprzedstawienia postanowienia sądu w wyznaczonym terminie organ ten występuje z urzędu o ustanowienie opiekuna lub kuratora.

§ 38. 1. Na podstawie postanowienia sądu polecającego przekazywanie całości lub części emerytury albo renty małżonkowi emeryta lub rencisty ze względu na niespełnianie przez niego obowiązku utrzymywania rodziny, świadczenie to wypłaca się małżonkowi emeryta lub rencisty.

2. Jeżeli emeryt lub rencista obowiązany jest na mocy wyroku sądowego do świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, na które przysługuje dodatek rodzinny, dodatek ten wypłaca się do rąk opiekuna dziecka na jego wniosek.

3. Jeżeli emeryt lub rencista zaniedbuje spełnianie obowiązków rodzicielskich wobec dziecka, na które pobiera dodatek rodzinny, organ emerytalny może na wniosek drugiego małżonka lub innej osoby albo instytucji sprawującej faktyczną opiekę nad dzieckiem zarządzić wypłacanie tego dodatku do rąk wnioskodawcy.

§ 39. Jeżeli osoba pobierająca emeryturę lub rentę pobiera zasiłek rodzinny albo dodatek rodzinny z innego tytułu, wypłaca się jej różnicę pomiędzy kwotą przysługującego dodatku rodzinnego a kwotą pobieranego zasiłku lub dodatku.

§ 40. 1. Zasiłek pogrzebowy wypłaca się osobie, która pokryła koszty pogrzebu.

2. W razie śmierci osoby pobierającej emeryturę, rentę inwalidzką lub rentę rodzinną zasiłek pogrzebowy może być wypłacony przed wydaniem decyzji przez organ emerytalny, jeżeli osoba zainteresowana przedstawi dowody uzasadniające prawo do tego zasiłku. Po otrzymaniu dowodów z oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych organ emerytalny wydaje decyzję.

§ 41. Kwoty przysługujące z tytułu zwrotu kosztów przejazdu i przewozu urządzenia domowego wypłaca się osobom uprawnionym albo ich opiekunom.

Rozdział 5

Przepisy końcowe.

§ 42. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości oraz Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 1 października 1960 r. w sprawie postępowania przy ustalaniu prawa do zaopatrzenia emerytalnego i trybu wypłaty zaopatrzenia funkcjonariuszom Służby Więziennej oraz ich rodzinom (Dz. U. z 1960 r. Nr 47, poz. 285 i z 1972 r. Nr 33, poz. 229).

§ 43. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do świadczeń należnych począwszy od dnia 1 stycznia 1973 r.

Minister Sprawiedliwości: W. Berutowicz